

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

A kutatói mobilitás hazánkban

az EU csatlakozás hatása

Dr. Simon Dávid
Politikai tanácsadó
Közpolitikai Igazgatóság

ERA-MORE konferencia
Budapest, 2007. március 8.

Áttekintés

Az EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

Brain re-drain

Kutatói mobilitás és TTI stratégia

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

Az EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

Brain re-drain

Kutatói mobilitás és TTI stratégia

Az Európai Unió csatlakozás

Csatlakozás a 6. keretprogramhoz (2002)

- Teljes jogú részvétel

Célkitűzések

- Kutatók számára vonzó Európa
- Európán belüli mobilitás erősítése
- Piaci és akadémiai szféra közötti mobilitás elősegítése

Beavatkozási területek 2002-2006

- Visszatérés és munkahely
- Támogatások
- Beutazás és munkavállalás
- Társadalombiztosítás
- Szerzői jogok
- Álláshelyek meghirdetési körülményei
- Család
- Nem

Marie Curie pályázatok 2002-2006

- Akciók fogadóintézmények számára
  - Kutatóképzési hálózatok
  - Fogadói ösztöndíjak (képzés)
  - Fogadói ösztöndíj (tudástranszfer)
    - Senior kutatók, új kapacitás
    - Ipar-akadémiai szféra
  - Konferenciák és kurzusok

Marie Curie pályázatok 2002-2006

- Akciók egyéni kutatók számára
  - EU-n belüli
  - Kimenő

- Kiválóság támogatása és elismerésre

- Reintegrációs támogatás
  - EU-n belüli
  - Nemzetközi

További ösztöndíj lehetőségek

- Joint Research Center
  - Ösztöndíjas (doktorandusz, PhD)
  - Vendégkutató
  - Fiatal gyakornok
  - Kölcsönzött nemzeti szakértő (egyetem, minisztérium, kutatóintézet)
  - Rövid tartózkodás (maximum 1 év)

(jelenleg is elérhető ösztöndíjak: <http://www.jrc.cec.eu.int>)

- Kétoldalú megállapodások

Információs és támogató hálózat

- ERA - MORE
  - Kutatói mobilitási központok hálózata
- ERA – Link
  - Az egyesült államokban élő európai kutatók számára létrejött hálózat

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

Brain re-drain

Kutatói mobilitás és stratégia

EU 6. keretprogram szerződések (2005)

	BE	CZ	DE	FR	HU	IE	IT	NL	AT
HU	4,31	2,35	13,97	8,92	2,16	1,26	8,77	5,8	3,66
SK	4,01	3,43	11,41	7,98	4,11	1,11	8,85	4,26	4,84
HR	4,3	2,42	7,53	7,26	2,42	0,54	6,99	5,38	4,3
RO	3	1,28	11,6	7,15	2,4	1,37	8,99	4,45	3,55
IE	4,87	1,31	12,25	10,81	1,79	1,97	8,42	5,53	2,63

	PL	SK	SE	UK	HR	RO	TR	CH	IL
HU	3,6	1,78	3,37	10,82	0,19	1,17	0,9	1,86	0,69
SK	5,56	2,22	2,85	9,24	0,44	1,98	1,26	1,5	0,68
HR	3,76	2,42	3,76	8,87	0,54	1,34	2,69	1,61	1,34
RO	4,11	1,76	2,78	9,59	0,21	2,44	1,8	2,23	1,46
IE	2,54	0,69	3,43	14,81	0,06	0,96	0,6	2,48	0,72

Marie Curie akció keretében elnyert támogatás (2005)

	Ezer Eur	Eur/1000 lakos
HU	3867	382,87
SK	1103	204,26
HR	209	46,44
RO	1823	84,40
IE	14687	3582,20

Magyar kutatói mobilitás sajátosságai

Kiutazás hossza és iránya

- Kiutazások hossza tudományterületenként jelentősen eltér:
  - társadalomtudományok esetén a legmagasabb
  - természet- és élettudományok esetén közepes
  - agrár és műszaki tudományok esetén a legrövidebb
- Nincs eltérő prioritás a célországban tudományterületenként

Mobilitást befolyásoló tényezők

- Tájékozatlanság, pályázatok nem kellő ismerete
- Családi okok
- Nyelvtudás hiánya

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

Brain re-drain

Kutatói mobilitás és stratégia

Kutatói mobilitás hatásai

Közvetett hatás

- Nemzetközi tapasztalatok átvétele, Bologna-i folyamat támogatása
- Hazai intézmények népszerűsítése, kapcsolatépítés az akadémiai szférán belül
- Nagyobb esély a nemzetközi projektek elnyerésére
- (szaknyelvi ismeretek)

Közvetlen hatás

- Közös kutatási projektek kialakítása
- Kutatási eredmények hasznosítása
- Új módszertanok meghonosodása

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

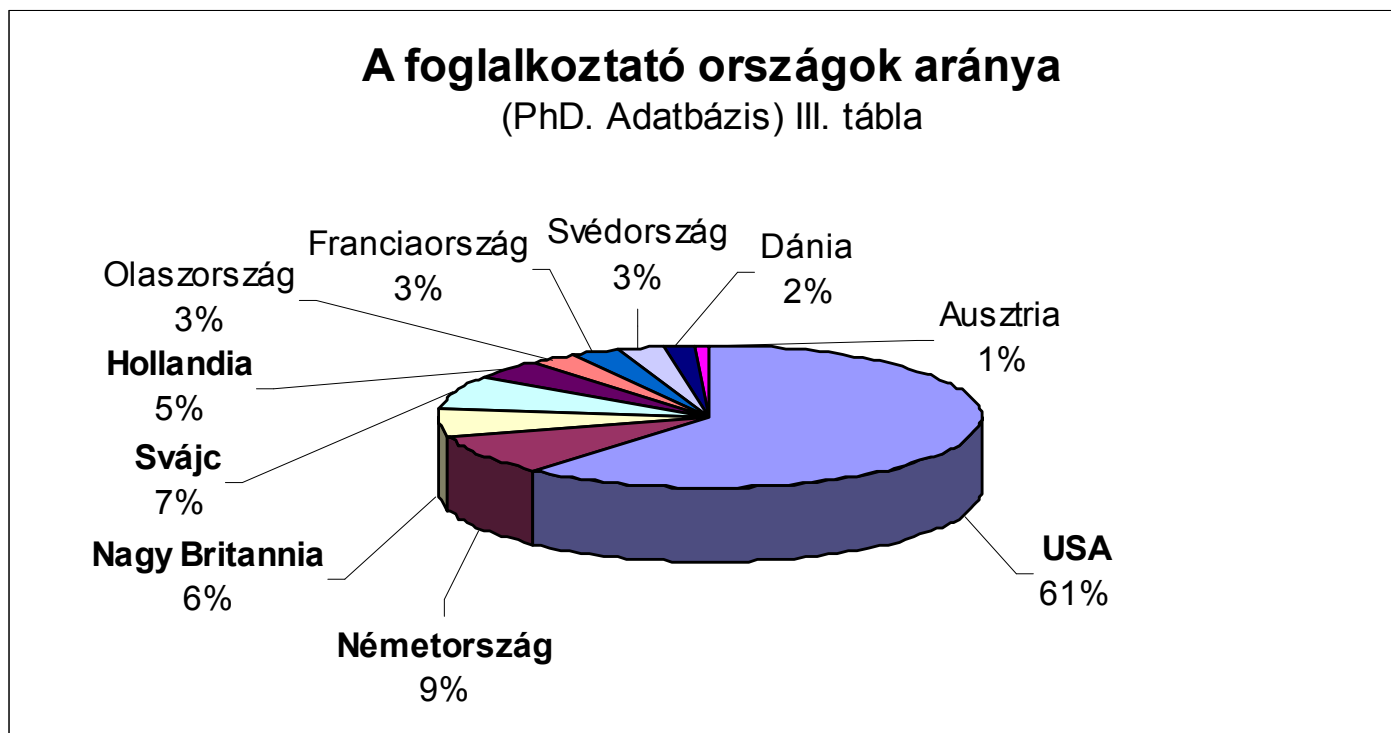
Brain re-drain

Kutatói mobilitás és stratégia

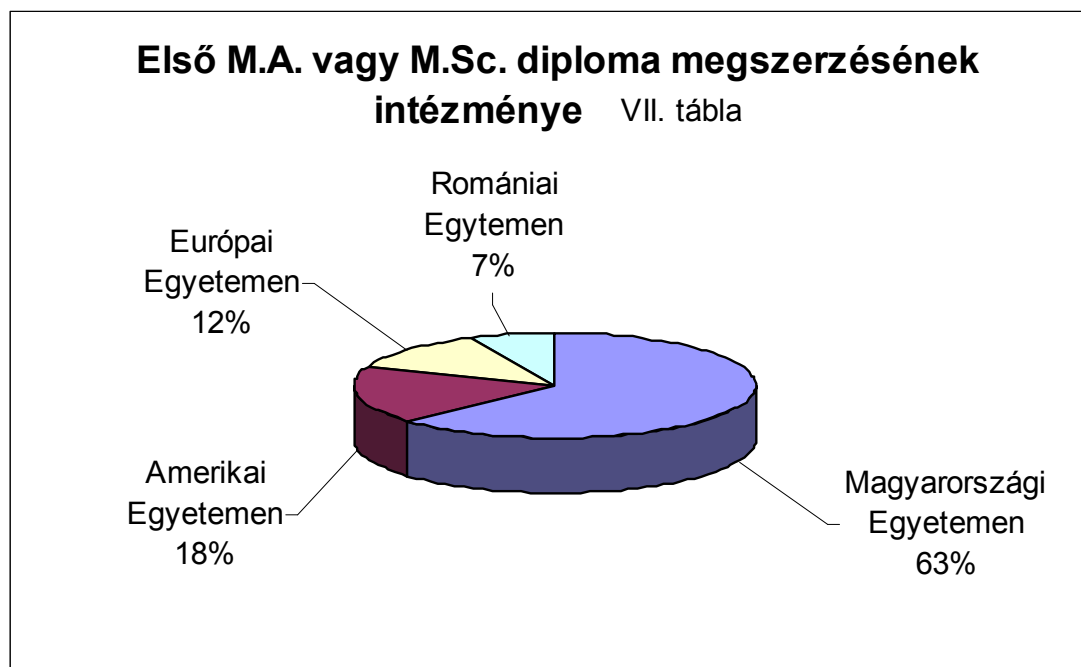
Magyar oktatók és kutatók nyugaton

Forrás: MTA, Joó Kinga, Kott Ferenc, 2005

Magyar oktatók és kutatók nyugaton

Forrás: MTA, Joó Kinga, Kott Ferenc, 2005

Brain drain dilemmák

- Kivándorlás vagy átmeneti munkavállalás
- Hová képez a magyar felsőoktatás?
- Lehetésges okok:
  - Bizonytalan támogatási rendszer
  - Rosszabb kutatói infrastruktúra (elaprózottság)
  - Alacsony intézményközi mobilitás
  - Erős kapcsolati befolyások

Megoldási irányok

Jelenleg: néhány pályázat, MTA kutatás, ajánlások

Szükséges lépések:

- Hazai szabályozás és infrastruktúra rendezése (stabilitás):
  - Koncentrált, magas minőségű infrastruktúra
  - Excellence alapú válogatás
  - Csak senior kutatók esetén határozatlan szerződés
- Külföldi magyar kutatói hálózat, mobilitás követése
  - Koncentrált program az Egyesült Államokra
- Hazatérők karrierlehetőségeinek bővítése

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

EU és a magyar kutatói mobilitás

Tendenciák a mobilitásban

A kutatói mobilitás hatásai

Brain re-drain

Kutatói mobilitás és stratégia

A Kormány középtávú tudomány-, technológia- és innovációpolitikai (TTI) stratégiája (2007-2013)

- „A hazai kutatóhelyek és vállalkozások nemzetközi együttműködési képességének és készségének fejlesztése érdekében elő kell segíteni a nemzetközi tudás- és technológiatranszfert és mobilitást.”
- „A Kormány célzott programokkal ösztönzi a kutatói-fejlesztői **mobilitást**, hogy a kutatók átmeneti időre munkát végezzenek más kutatóhelyeken, vagy vállalatoknál. Ugyancsak ösztönzi a vállalati fejlesztők tapasztalatszerzését, szakmai kapcsolataik erősítését a költségvetési és a közhasznú kutatóhelyeken.”
- „Támogatjuk a hallgatók és oktatók belföldi és nemzetközi mobilitását, a hazai intézmények külföldi hallgatókat befogadó képességének növelését.”
- „Támogatjuk a vállalkozások, valamint a felsőoktatási, akadémiai és ágazati kutatóhelyek közötti mobilitást.”

GAZDASÁGI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

www.gkm.gov.hu

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Simon Dávid
simon.david@gkm.hu